

Koko maailman tarinateltoa

Opas erikielisten toiminnallisten tarinatuokioiden toteuttamiseen

Sisällys

Ydinajatus	2
Tavoitteet	2
Kohderyhmä	3
Toteutus.....	3
Toimintakuvaukset	4
Erikieliset satuhetket Koko maailman tarinateltassa	5
Toiminnallinen tarinatuokio Koko maailman tarinateltassa	6
Liitteet.....	7
Linkkejä ja materiaalia	7
Esimerkkitarinoita toiminnalliseen tarinatuokioon.....	7
Englanti	7
Alankomaat.....	8
Ecuador.....	8
Yhteystiedot.....	10

Ydinajatus

Koko maailman tarinatelttä -malli on syntynyt Mannerheimin lastensuojeluliiton Tampereen osasto ry:n monikulttuurisen ystävä- ja perhetyön puitteissa. Toiminnan tarkoituksena on tuoda esiin kielten rikkautta ja moninaisuutta, vahvistaa ajatusta kielten rinnakkaisuudesta sekä tukea monikielisen identiteetin ja itsetunnon kehittymistä.

Mallinnettavan konseptin avulla toimintaa on mahdollista toteuttaa erilaisissa yleisötilaisuuksissa sekä erilaisten ryhmien parissa.

Tavoitteet

Koko maailman tarinatelttä -mallilla halutaan tukea kieli- ja lukutaidon kehittymistä sekä edistää myönteistä asenneilmapiiriä monikielisuuden ja -kulttuurisuuden suhteen. Toiminta tarjoaa yhteisiä ja yhteisöllisiä lukuelämyksiä kaiken ikäisille, useita sukupolvia yhdistäen. Lukukokemukset auttavat luomaan suotuisaa perustaa lukuinnostukselle ja sitä kautta lukemaan oppimiselle ja lukutaidon ylläpitämiselle. Tarinatellassa sytytetään kipinöitä myös yhteisiin satutuokioihin kotona levittämällä myönteistä sanomaa yhteisten lukuhetkien tärkeydestä. Monikielisillä satuhetkillä halutaan tukea yksilön henkilökohtaisen kieli- ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä.

Toiminta mahdollistaa matalan kynnyksen osallistumisen. Toiminnan puitteissa on mahdollista sitoutua aktiiviseksi vapaaehtoiseksi suunnittelemaan ja toteuttamaan tarinatuokioita. Vapaaehtoistyöllä ja yhteisöön kuulumisen tunteella voi olla merkittävä positiivinen ja elämän mielekkyyttä lisäävä vaikutus yksilölle.

Kohderyhmä

Toiminnan kohderyhmänä ovat kaiken ikäiset satujen lukijat ja kuuntelijat. Tavoitteena on tarjota toiminnan kautta sukupolvia yhdistäviä kokemuksia yli kielimuurien. Eri kielillä luetut sadut tarjoavat virikkeitä sekä heille, jotka puhuvat ja ymmärtävät luettavan sadun kieltä, että niille, joille kyseinen kieli on täysin vieras. Tarinateltassa kuullut sadut toimivat myös alustuksena ja herättelynä ajatuksille ja keskustelulle lapsuusmuistoista, perinteistä sekä yleisesti kulttuuriperinnöstä ja sen vaikutuksista ihmisryhmiin ja yksilöön.

Toteutus

Toiminnan ydinajatuksena on tarjota puitteet jaettuun, toiminnallisiin satuhetkiin, joiden avulla päästään tutustumaan eri kieliin ja kulttuureihin. Koko maailman tarinateltan voi pystyttää monenlaisissa tilanteissa, kuten yleisötapahtumissa, MLL:n paikallisyhdistysten perhekahviloissa tai lapsiryhmien parissa Tuokioihin on mahdollista luoda tilanteen ja kohderyhmän mukaan erilaisia toimintoja, kantavana teemana on aina jaettu tarinatuokio; sadut tai lorut sekä eri kielet ja kulttuurit. Tarinateltatuokioon kuuluu yhteisen satuhetken lisäksi myös mahdollisuus kertoa omia tarinoita, jotka kirjataan ylös. Tarinoita synnytetään sadutusmenetelmän avulla. Se on kaiken ikäisten kuuntelua ja osallisuutta korostava työväline.

Satutuokioita varten kootaan jonkinlainen telttarakenne tai muu vastaava mukava tarinanurkkaus. Toimintaa varten kannattaa varata aina myös paperia ja kyniä, jotta syntyvät sadut saadaan kirjattua mustiin ja innokkaimmat tarinankertoajat pääsevät myös halutessaan kuvittamaan kertomuksensa.

Toiminnan puitteissa on mahdollista luoda sähköiselle alustalle kooste erilaisista toiminnallisista esimerkeistä Koko maailman tarinateltta -tuokioissa käytettäväksi. Jokainen kyseistä mallia hyödyntävä voi jakaa omat kokemuksensa ja vinkkinsä. Jaettujen ideoiden pohjalta voidaan koostaa vinkkipankkia, josta voi hyödyntää hyväksi havaittuja toimintamalleja omien tarinatuokioiden suunnittelussa.

Tunnelmallisella teltta- tai majarakennelmalla saa luotua tarinatuokiolle mukavat puitteet

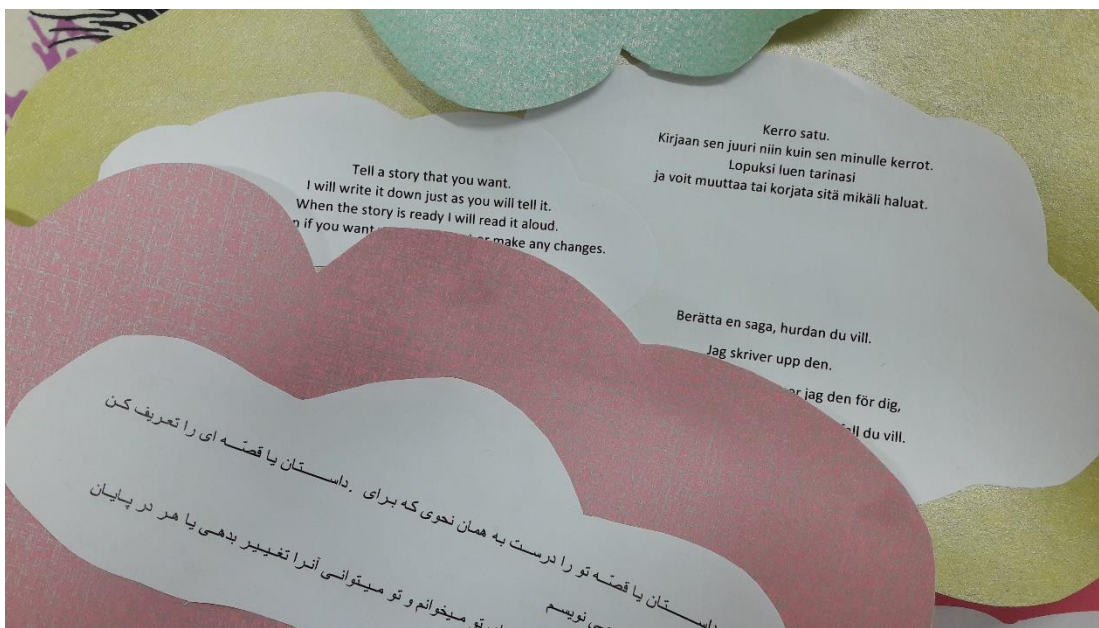

Eri kielisten satutuokioiden aikataulu yleisötapahtumassa

Koko maailman tarinateltan toiminnallisen sisällön rakennuspalikat:

Eri kieliset ja toiminnalliset tarinatuokiot; tarinoiden, lorujen ja laulujen avulla voidaan yhdessä vuorovai-
kutteisesti kuulostella ja maistella tuttuja ja vieraita sanoja, opetella vaikka tervehtimään eri kielillä, huomi-
oida eri kirjoitusjärjestelmiä, tutustua eri kielisiin riimeihin tai vaikka laulaa tuttua laulua entuudestaan vie-
raan kielen sanoilla.

Omat tarinat ja kertomukset; sadutusmenetelmän avulla korostetaan kuuntelua ja osallisuutta. Kaksi- tai
monikieliset lapset (ja aikuiset) hyötyvät eri kielillä sadutuksesta. Koko maailman tarinateltassa sadutetaan
sekä viedään viestiä sadutuksesta kaiken kielisiin perheisiin, jotta tarinankerrontaa voidaan jatkaa myös ko-
tona. Manuaalin lopusta löytyy linkki eri kielisiin sadutusohjeisiin.

Sadutusohjeen voi laittaa toimintapisteelle näkyviin eri kielillä

Toimintakuvaukset

Tarinateltan toiminnalliset menetelmät vaihtelevat tapahtuman luonteen, puitteiden ja yleisön mukaan, mutta pysyvät elementit ovat aina mukavaan ja tunnelmalliseen tarinatuokioon luotu rakennelma (telttä, maja tai nurkkaus) ja välineet tarinatuokioissa syntyvien tarinoiden muistiin kirjaamista ja tarinoiden kuvit-
tamista varten (paperia & kyniä, värikynät).

Erikieliset satuhetket Koko maailman tarinateltassa

Erilaiset yleisötapahtumat ovat oiva paikka eri kielisten satutuokioiden järjestämiselle. Toimintapisteillä satuja lukevat eri kieliset vapaaehtoiset. Ennen tapahtumaa voi tiedottaa esim. YMÄ-toiminnassa mukana olevia ystäviä mahdollisuudesta tulla lukemaan omalla äidinkielellään tai muulla itselle tärkeällä kielellä (myös esim. tiettyä kieltä opiskelevalle hyvä mahdollisuus harjoittaa ääneen lukemista). Kun tieto paikalle tulevista lukijoista/kielistä on vahvistettu, on hyvä etsiä satukirjoja kyseisillä kielillä. Jotkut lukijoista ovat tuoneet omia kirjoja mukanaan tapahtumiin ja lisäksi yhteistyötä on tehty mm. Lastenkirjainstituutin ja kaupunginkirjaston kanssa. Lukuhetkien aikataulu kannattaa luoda yhdessä lukijoiden kanssa ja laittaa myös tapahtumakävijöiden näkyville. Lukuhetkien ohessa tapahtumakävijät voivat toimintapisteellä kertoa omia tarinoitaan, jotka kirjataan ylös.

Yleisötapahtumissa satuhetkien ohessa voi olla esim. monikielinen runojen ja lorujen jukeboksi (esim. koristeltu pahvilaatikko), josta tapahtumakävijät saavat tulla nostamaan yhden lorukortin. Lorukortissa on runo/loru tietyllä kielellä (kortin takana voi olla esim. kyseisen maan lippu/nimi ja mahdollisesti runon suomenkielinen käännös). Yhdessä voidaan tutustua tekstiin, maistella runon sanoja (mikäli kirjainjärjestelmä on tuttu) ja arvuutella, mistä kielestä on kysymys. Parhaassa tapauksessa toimintapisteellä on jokaisen runon/lorun kielen taitaja, joka voi yhteisen arvuuttelun jälkeen lukea runon kuulijoille. Lorujukeboksin lisäksi tapahtumapisteellä voi toimia vaikka monikielinen runokaraoke.

Eri kielisiä satukirjoja sekä runoja voi koota esim. erilaisten kirjakeräysten avulla. MLL Tampereen osasto on innostanut ihmisiä tuomaan kirjatuliaisia matkoilta sekä lahjoittamaan tarpeettomiksi jääneitä eri kielisiä satukirjoja Koko maailman tarinatelttaan. Runojen ja lorujen keräämiseen voi innostaa esim. ystävätoiminnassa mukana olevia maahan muuttaneita äitejä/perheitä kirjoittamaan lempirunonsa/lorunsa omalla äidinkielellään ylös (mahdollisen käännöksen kera) monikieliseen lorujukeboksiin.

Toiminnallinen tarinatuokio Koko maailman tarinateltassa

Toiminnallisen tarinatuokion voi rakentaa esim. Perhekahvilan tai vaikka kerho-/päiväkotipäivän yhteyteen. MLL Tampereen osaston kerhoissa tarinatuokioita on toteutettu eri maihin liittyvien tarinoiden ja sor-minukkehahmojen avulla. Tarinatuokiossa on käytetty hahmoa, joka kiertää ympäri maailmaa. Hahmo koh-taa matkallaan eri maiden paikallisia asukkaita, kuulee paikallista kieltä sekä oppii paikallisia tapoja yhdessä tarinaa seuraavien lasten kanssa. Lapset saavat itse vaikuttaa tarinan kulkuun valitsemalla matkalaukusta esim. sen maan lipun, mihin matkustetaan ja matkustusvälineen, millä kohteeseen mennään. Kohteesta riippuen tarinan loppupuolella opetellaan tervehtimään sen maan kielellä, mihin on matkustettu. Terveh-dyksen opettelua on vielä jatkettu laulamalla tarinan päätteeksi ”Matkustan ympäri maailmaa...”. Tarinan jälkeen lapset ovat päässeet vuorollaan tarinatelttaan jakamaan omia kertomuksiaan, jotka on kirjattu ylös.

Toiminnallisen tarinatuokion aluksi voi myös lukea tarinan, jonka kautta voidaan pohtia erilaisia teemoja (kuten moninaisuus, monikulttuurisuus, maahanmuuttajuus, solidaarisuus, toisen kunnioittaminen, ystä-vyys jne.). Manuaalin lopusta löytyy Maailmankoulun koostama lista kirjavinkeistä varhaiskasvatukseen ja alaluokille. Tarina-alustuksen jälkeen voidaan jatkaa aiheen käsittelyä erilaisin toiminnallisina menetelmin.

Toiminnallinen tarinatuokio käynnissä

Liitteet

Linkkejä ja materiaalia

Sadutuksen taustaa:

<https://www.edu.helsinki.fi/lapsetkertovat/Sadutus/sadutusohje.htm>

Lyhyt sadutusohje eri kielillä:

https://www.edu.helsinki.fi/lapsetkertovat/lapset/In_English/Storycrafting_method/in_dif_languages.html

Maailmankoulun koostama kirjavinkkilista:

<https://maailmankoulu.fi/kuvakirjoja-ja-kirjavinkkeja-varhaiskasvatukseen-ja-1-2-luokkalaisille/>

Esimerkkitarinoita toiminnalliseen tarinatuokioon

Englanti

Päähahmo: "Huh, vihdoin olen perillä täällä Englannissa. Kelit eivät kylläkään suosi minua tänään, täällä Lontoon kaupungissa on hieman sateista. Mutta täällä on jossain kyllä hieno kellotorni ja palatsikin! Taidanpa mennä läheiseen kahvilaan juomaan kupin kahvia ja odottamaan sateen lakkaamista ennen kuin lähdän kierrokselle."

(Päähahmo tervehtii. Mikäli päähahmo on jo ollut jossakin maassa ennen Englantia hän yrittää tervehtiä sen maan kielellä.)

Kahvilatyöntekijä: "Hello Sir, would you like a cup of tea?"

Päähahmo: "Mitä sinä sanoit? En ymmärrä. Eikö täällä puhutakaan suomea tai _____?"

Kahvilatyöntekijä: "Would you like a cup of tea with milk and sugar?" osoittaa kuppia, maitoa ja sokeria.

Päähahmo: "Kyllä, kiitos."

Kahvilatyöntekijä tekee päähahmolle kupin teetä maidon ja sokerin kera. "There you go, Sir." Päähahmo maistaa kupista: "Ai tämä ei olekaan kahvia. Tämä on jotain muuta, mutta hyvää tämäkin on. Tiedättekö te lapset, mitä tämä on?" (Jos joku tietää, että se on teetä, se henkilö saa tulla kiinnittämään maisemapahviin teekupin.)

Päähahmo kysyy kahvilatyöntekijältä: "Mikä tämän kellotornin nimi on?" (Näytetään lapsille Big Ben.)

Kahvilatyöntekijä: "It's called Big Ben." (Joku lapsista voi tulla kiinnittämään maisemapahviin Big Benin.)

Päähahmo: "Big Ben. Entä tämän palatsin?" (Näytetään lapsille Buckingham Palace.)

Kahvilatyöntekijä: "It's called Buckingham Palace, Sir." (Joku lapsista voi tulla kiinnittämään Buckingham Palacen maisemapahviin.)

Päähahmo: "Buckingham Palace. Voisitko tulla näyttämään minulle, missä ne ovat?"

Kahvilatyöntekijä: "I would be happy to show you around."

Päähahmo: "Olipas hieno maa tämä Englanti! Ensin en ymmärtänyt mitään, mutta sittenpä opin. Hello on hei, Sir on herra, tea on tee. Osaatteko sanoa englanniksi: Hello! (Lapset sanovat hello ja joku tulee kiinnittämään sen maisemapahviin.) Nämä englantilaiset ovat kohteliasta väkeä! Ja nyt sadekin loppui! On aika lähteä seuraavaan maahan. Minne mentäisiin seuraavaksi?"

(Lapset saavat päättää minne seuraavaksi mennään ja millä kulkuneuvolla. Yksi lapsi voi tulla kiinnittämään lipun maisemapahviin ja toinen voi tulla kiinnittämään kulkuneuvon.)

Alankomaat

Päähahmo: "Sujuipa matka Alankomaihin mukavasti! Tätä maata taidetaan sanoa myös Hollanniksi. Täällä on kamalan paljon polkupyöriä ja täällä on tasainen maaperä. Mutta tuoksuupa täällä ihanalta! Mistäköhän tämä tuoksu tulee? Taidanpa vuokrata polkupyörän ja lähteä katsomaan."

(Joku lapsista voi tulla kiinnittämään polkupyörän maisemapahviin.)

Päähahmo pyöräili ja pyöräili, mutta ei löytänyt paikkaa, josta haju tulee. Lopulta hän pysähtyi ja päätti pyytää joltakin apua.

Päähahmo: "Puhutaankohan täällä suomea?" (Päähahmo tervehtii. Mikäli päähahmo on jo ollut jossakin maassa ennen Alankomaita hän yrittää tervehtiä sen maan kielellä, muuten hän tervehtii suomeksi.)

Ohikulkija: "Hoi! Kan ik U helpen?"

Päähahmo: "Puhutko suomea?"

Ohikulkija: "Het spijt me, ik spreek alleen maar Nederlands."

Päähahmo: "Minä haistan ihanan tuoksun! Haluaisin tietää, mistä se tulee." (Päähahmo nuuhkuttaa)

Ohikulkija: "Dat zijn tulpen! Ik kan U laten zien waar het vandaan komt. Kom maar." (Ohikulkija viittooo päähahmoa tulemaan mukaan.)

Päähahmo: "Tulppaanit ne tuoksuivatkin täällä! Onpa kaunista. Kiitos avusta."

Ohikulkija: "Graag gedaan!" (Ohikulkija ja päähahmo löytävät tulppaanipellon. Joku lapsista voi tulla kiinnittämään tulppaanit maisemapahviin.)

Päähahmo: "Olipas mukava reissu Hollannissa. Hollannin kieli on mielenkiintoista g-kirjainta ei lausutakaan gee vaan hr. Opin taas muutaman sanan! Hoi on hei ja tulpen tarkoittaa tulppaaneja. Osaatteko te lapset sanoa nyt hollanniksi hei? (Lapset voivat toistaa perässä Hoi ja joku tulee kiinnittämään sen maisemapahviin.) Nyt taitaakin olla aika jatkaa matkaa. Minne mentäisiin seuraavaksi?"

(Lapset saavat päättää, minne mennään ja millä kulkuneuvolla. Yksi lapsi voi tulla kiinnittämään lipun maisemapahviin ja toinen voi tulla kiinnittämään kulkuneuvon.)

Ecuador

Päähahmo: "Huhhuh, täällä onkin lämmin! Pidän kyllä lämmöstä, mutta täällä hiki valuu. No, ehkä siihen tottuu. Ajattelin lähteä tutkailemaan hieman Galapagossaaria. Sinne taitaa päästä ainoastaan veneellä." (Päähahmo etsii venettä hetken

aikaa.)

Päähahmo: ”Kappas! Siellä onkin yksi vene, meneeköhän tämä Galapagossaarille. Tuossa on joku, jolta voin kysyä. (Päähahmo tervehtii. Mikäli päähahmo on jo ollut jossakin maassa ennen Ecuadoria hän yrittää tervehtiä sen maan kielellä, muuten hän tervehtii suomeksi.) Anteeksi neiti, meneekö tämä vene Galapagossaarille?”

Veneneiti: ”Hola! Quieres ir a las Islas Galápagos? Sí, este barco va a las Islas Galápagos!”

Päähahmo: ”Hän sanoi kaksi kertaa Galapagos ja hymyilee. Taitaa tämä mennä. Hyppään veneeseen.”

Vene heilui ja keinui. Päähahmolle tuli jopa hieman huono olo. (Lapset voivat keinua ja heilua veneen mukana.) Vihdoin vene saapui perille hienolle saarelle.

Päähahmo: ”Vau, onpa täällä kaunista! Ja täällä on paljon eläimiä, joita en ole koskaan ennen nähnyt! Tässä penkillä istuu merileijona!” (Joku lapsista voi tulla kiinnittämään merileijonan maisemapahviin.) ”Taidanpa vielä hetken kiertää saarta ympäri ja katsella tätä kauneutta.”

Päähahmo: ”Nyt kun olen kiertänyt koko saaren ympäri ja nähnyt hienoja maisemia on varmaan aika lähteä seuraavaan paikkaan. Mutta ennen sitä halusin vielä kertoa teille, että opin sanomaan hei espanjaksi. Se on Hola ja opin myös sanomaan Galapagossaaret, se on Las Islas Galapagos. Osaatteko tekin sanoa Hola? (Lapset toistavat perässä ja yksi lapsi saa tulla kiinnittämään maisemapahviin tervehdyksen.) Nyt on aika jatkaa matkaa, minne mentäisiin seuraavaksi?”

(Lapset saavat päättää, minne mennään ja millä kulkuneuvolla. Yksi lapsi voi tulla kiinnittämään lipun maisemapahviin ja toinen voi tulla kiinnittämään kulkuneuvon.)

Yhteystiedot

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Tampereen osasto ry
Tiiliruukinkatu 1
33200 Tampere

tampere.mll.fi

Monikulttuurisen ystävä- ja perhetyön koordinaattori

p. 050 400 8306

Lisätietoja

<https://tampere.mll.fi/monikulttuurinen-ystava-ja-perhe/koko-maailman-tarinatelta2/>

